

שיחות קודש

שיעורים בספר הק' 'שפת אמת'
נמסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
במשך פרשת חוקת

נכתב מיד אחרי אמירתם - בלתי מוגה

שיעור יום ו' פרשת קרח

כז' סיון

איתא בשפ"א (תרמ"ה) ענין מחלוקת קרח שאמר כל העדה כו' קדושים ובתוכם ד', ומשה רבינו ע"ה אמר אשר יבחר ד' הוא הקדוש. לכאורה יש כאן סתירה קרח אומר כל העדה כולם קדושים ובתוכם ד', מדבר כמו הקדושת לוי, ולעומת זאת משה רבינו אומר אשר יבחר ד' הוא הקדוש, וצריכים אנו להבין מה קורה כאן?

אלא משה רבינו הלך בדרך וסבר אתה יכול רק לקלקל תפסיק לתקן כל הזמן, הקב"ה ברא העולם כ"כ יפה בבקשה אל תקלקל, שאלו את ר' אשר איך לא מקלקלים? אלא ר' אשר תפסיק לתקן כל הזמן. אדם צריך לדעת שבעצם הקב"ה עושה כל דבר ואתה צריך רק להכיר את השפל שלך ואז מגיעים להקב"ה.

איתא באמרי פנחס שער עבודת השם אות ס"ה: בשם הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זי"ע זה הכלל שאנחנו מקלקלין והשי"ת מתקן. והיה מסביר כי הקלקול ודאי בא רק מצדינו, כי איך שייך שהשי"ת מקלקל לעצמו, ורצונו לומר שמעשי האדם המה נוגעים בכבודו יתברך, אבל התיקון אין בידינו כלל רק בידו יתברך, כדאיתא בגמרא אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. והיוצא מזה שאין במה להתגאות, לפי שכל מעשים טובים שאנו עושים אינם מצד עצמינו, רק מצדו יתברך ובעזרו, ובלתי עזרתו יתברך אי אפשר לעשות שום דבר טוב.

גם מחמת כלל הנ"ל יכול לפטור ממרה שחורה, כשנופל באיזה מדה רעה ח"ו או נכשל בעבירה ח"ו לא ידאג ביותר, ר' אשר היה אומר אין מקום לדאגה יש מקום לתפילה. רק יהיה לו בטחון שהשי"ת יעזור אותו ויתקן הכל. כי זה כלל גדול שאין בידינו אלא הבחירה, והשאר עד גמר הדברים, הכל בידו יתברך, ומיד שיבחר האדם בטוב הקב"ה עוזר לו בלי שיעור.

וכמה פעמים אמר, שאפילו הבחירה עצמה צריך האדם לטובתו יתברך שיעזור לו ויחזקהו. איתא בחובת הלבבות שער הבטחון פרק ד' בפירוש חלק הד' בסופו: אך התפלל אל האלקים לייחד לבבו לחזק בחירתו בעבודתו בהרחקת טרדות העולם מלבו.

היוצא לנו שיטת קרח היה שכל העדה כולם קדושים, אך משה רבינו אחז שיכול להיות שאתם קדושים, אבל קודם אתה צריך לבחור להיות קדושים ואח"כ הקב"ה יעשה אותך להיות קדוש, אבל בלי שהקב"ה עוזר לך להיות קדוש אי אפשר להגיע למדרגת קדושים.

כי באמת כל הקדושה היא הנמשכת מלמעלה, כמו שדרשו חז"ל בפסוק והתקדשתם והייתם קדושים, אדם מקדש עצמו מלמטה מעט מקדשין אותו מלמעלה הרבה. אבל אדם צריך לדעת שהמעט שעושה הוא לא אפילו כטיפה מן הים נגד מה שהקב"ה נותן לו בחזרה. וצריך האדם לידע זאת, כי כל המעט קדושה שנמצא בו, הוא בסיוע שלמעלה. וקרח לקח הקדושה לעצמו, הוא חשב שיכול לבד, והנועם אלימלך אומר על הפסוק הראשון ויקח קרח כתוב בתרגום ואיתפליג, דהיינו שקרח חשב שהוא יכול לעשות סדר בעניין, ואמר להקב"ה אני יסדר כל דבר רק בבקשה אל תפריע לי. כמו שכתוב ויקח קרח, וסבר כי על ידי הקדושה שלמטה בתוכם ד', אכן לא כן הוא. זה לא עובד ככה. ומה כן?

אלא ובמדרש קדושים כו', יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם. וכי מה בא זה המדרש ללמדינו. האם היה בכלל הו"א שאדם יכול להיות כמו הקב"ה, הלוא ואל מי תדמינוי ואשוה כתיב. והאם באמת יתכן כזה דבר.

אלא רק הפירוש, כי הקדושה שנמצא לבני ישראל העיקר בהמשכת כוח מלמעלה, והעבודה למטה הוא רק הכנה שנוכל לקבל הקדושה. וזוהי היכול טעה קרח, כנ"ל. זה שכתוב יכול כמוני, בזה טעה קרח.

יש להיות דבוק בקדושה ויש קדושה בעצמה שזה הרבה יותר גדול, מתי שאדם דבוק בהקב"ה הוא דבוק בקדושה כי הקדושה הוא הקב"ה בעצמו וזה אי אפשר לנו להשיג כלל. כתוב ממך הכל ומידך נתנו לך, לא מספיק שאני יודע שממך הכל אלא אני צריך גם לדעת שכל הקדושה מידך נתנו לך שהכל אתה נותן לנו, אבל האמת הוא שעבודת האדם הוא אפילו לא כטיפה מן הים מול הקדושה שזה הקב"ה בעצמו.

אמת כי נמצא גם בנפשות בני ישראל לעורר הקדושה, מכל מקום קדושתו למעלה מקדושתכם כנ"ל, ובכל עבודה שלמטה, העיקר הכוח הבא מלמעלה. איתא בשל"ה פרשת וישב תורה אור אות ת, בביאור מדרש הנ"ל: ואמר יכול כמוני, כי יש לאומר לומר ממש כמוני, רוצה לומר, כמו שאני ביכולתי לעשות מה שאני עושה ואין עמדי, כן קיום המעשה הניתן בידכם הוא בבחירתכם, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, על כן אמר יכול כמוני, כמו שאני ברצוני ואין עמדי, כך הבחירה ברצונך ואין לך עוזר, על זה אמר קדושתו למעלה מקדושתך.

ר' אשר היה אומר שצריכים לתת איתערותא דלתתא שזה כלום, ואז אני ייתן לך את זה, כי הבא לטהר מסייעין אותו, ואז מה שאתה עושה למטה בעניין קדושה הוא כאפס וכאין לעומת הקדושה שהקב"ה ייתן לך, וזוהו תוספת מרובה על העיקר. ואמרו מקדש עצמו מלמטה מעט מקדשין אותו מלמעלה הרבה, נמצא לאחר שהתחיל האדם לבחור בטוב, מסייע לו הקב"ה ומוסיף לו קדושה, זו ההוספה היא יותר ממה שקידש את עצמו מכוח בחירתו, כי קידש עצמו מעט ומלמעלה מתקדש הרבה, זהו שאמר קדושתו למעלה מקדושתכם, כלומר הקדושה שאני משפיע בכם היא למעלה מהקדושה מצד בחירתכם.

ובזוה"ק איתא כי חלק על שבת. וז"ל: קרח אזיל במחלוקת, מאי מחלוקת, פלוגתא, פלוגתא דלעילא ותתא, הוא הפריד הלמעלה מלמטה, מחלוקת, פלוגתא דשלום, ומאן דפליג על שלום, פליג על שמא קדישא, בגין דשמא קדישא שלום אקרי. תא חזי, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עליהו שלום, ומאי הוא, שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא, ומאן דפליג עליה, יתאביד מעלמא. כי בשבת אדם מגלה שכל מה שעשה כל השבוע הוא כלום לעומת שבת, ובקושי נגיעה, א"כ מי שחולק על שבת חולק על הקב"ה ועל שלום ועל כל דבר, אך בדי אל תמרודו. א"כ העיקר הוא השבת.

דכתיב בשבת אות הוא כו' לדעת כי אני מקדישכם, איך בכלל אדם מקבל כוח לקבל קדושה, אלא זה דווקא על ידי השבת, כי כן הוא, שכל הקדושה בעולם נמצא על ידי השבת שנמשך בו קדושה מלמעלה, וימי המעשה הכנה אל השבת. כל עבודת האדם והקדושה שיש לו הוא מהשבת, אדם לא עושה כלום אלא הוא יכול לעורר את הקדושה, אבל הקדושה בעצמה הקב"ה נותן לאדם.

אמת, כי נמצא גם בנפשות בני ישראל לעורר הקדושה, וזהו ענין קדושת המועדות, ישראל דקדשינהו לזמנים, כמו שאומרים מקדש ישראל והזמנים, קדושת שבת קביעא וקיימא משא"כ קדושת ימים טובים הוא מקדש ישראל והזמנים, ואיך יש לבית דין כוח לקבוע ימים טובים, אלא שהם מקבלים את הכוח משבת, כי שבת הוא תחלה למקראי קודש, ואדם ששומר שבת יש לו כוח למשוך קדושה משבת לימים טובים ולכל דבר, ולמה דווקא משבת,

כי זה לאו יומא דגופא אלא יומא דנשמתא, ובשבת יש לאדם הזדמנות לקבל את הקדושה ולקבל כוח לעורר את הקדושה בזמנים אחרים.

וזהו ענין קדושת המועדות, ישראל דקדשינהו לזמנים, כמו שאומרים מקדש ישראל והזמנים, מכל מקום קדושתו למעלה מקדושתכם כנ"ל, זה שאדם יכול לקדש את המועדים בא מקדושת שבת, ובכל עבודה שלמטה העיקר הכוח הבא מלמעלה. כל זמן שאדם לא מזהה ולא מתקשר ולא מתבונן ולא מאמין שזה בא מלמעלה, יכול להיות שאתה מסתובב כמו קדוש אבל הקדושה לא מתגלה בעולם. יש אחד שמאלף את עצמו לקדושה ויד אחד שדבוק בקדושה, קדושה בעצמו זהו הקב"ה אבל להיות דבוק בקדושה הוא על ידי אמונה שהקדושה בא מהקב"ה ואז הוא ייתן לי את זה.

ואיתא פתחו לי כחודה של מחט ואפתח לכם כפתחו של אולם. בזה"ק איתא פתחי לי פתחא כחודא דמחטא, ואנא אפתח לך תרעין עלאין. הבית אהרן אומר בפרשת החודש בשם המאור עינים אפילו שאף אחד עוד לא פתח את החודה של מחט הקב"ה נותן לנו. אבל לכאורה והלא הרבה עובדי ד' נמצא בעולם, והיתכן לומר שאין בעבודתם כחודה של מחט. הלא יש בעולם הרבה עובדי ד' האם אף אחד עוד לא פתח כלום, איפה הש"ס, איפה עבודת השם, איפה התפילה, איפה החסד, איפה הלימוד, לאן כל זה נעלם.

אכן התירוץ הוא, כי בזו העבודה אין להם רק משהו כחודה של מחט, ר' אומר שהמחט זה הכאב שיש לאדם, ועבודת האדם אז הוא להכיר את הכאב ולהיכנע שם, ולהכיר את האפסיות שלו ואת החסר אונים, ואז אתה נותן שהקב"ה יעזור לך. שאלתי פעם אחד את ר' אשר מה זה איתערותא דלתתא, וענה לי שכלום. והכוונה הוא בזה שאדם מכיר שהוא לא יכול ורק הקב"ה יכול זהו איתערותא דלתתא. ואז אתה נותן שהקב"ה ייתן לך את איתערותא דלעילא. וכבר ניתוסף בו כוח ועזר מלמעלה. שזה תוספת מרובה על העיקר. ולעולם ידו בעליונה, כנ"ל קדושתו למעלה מקדושתכם.

הפרי הארץ בפרשת שופטים אומר: אם כה יאמר לא חפצתי בך, כי אילי נביות לא יועילו לו לקדש עצמו. ולמה הקב"ה עושה את זה, כי קדושתו למעלה מקדושתכם, אבל ברגע שאתה לוקח את הקדושה לך, אז הקב"ה רוצה להראות לך את המציאות שלך שזה לא קדושה, אבל עבודה שלנו הוא להכיר שאנחנו מקולקלים ולדעת שהוא נותן את זה.

השפ"א באבות כותב: אף שהשיג ועובד כל ימיו, צריך שידע שאין זה שלו, רק שהשי"ת פעל בו כגרון ביד החוצב בו כנ"ל, ושלא יחזיק טובה לעצמו, וידע כי כל מעשיו אינם כטיפה מן הים אל התחלת כניסה לעבודת ד' יתברך, כי טיפות אפשר לחשב כמה יש בים, אבל האין סוף אי אפשר לדעת אף פעם כמה הוא, א"כ עבודה שלך הוא לא אפילו כטיפה מן הים שזה אפשר לחשב ועבודה אי אפשר לחשב כלל. ואף כי עבד הרבה באמת, אין הכוונה לרמות עצמו, רק לידע ברור שהוא האמת, כי נמצא רק נקודה קטנה שהיא מן האדם. והרי אמרו חכמינו ז"ל פתחו לי כחודה של מחט כו' כפתחו של אולם כו', ודבריהם חיים וקיימים, ואם כן יקשה, שאנו רואים חסידים ואנשי מעשה שכמעט אי אפשר לומר שלא פתחו כחודה של מחט לפי העבודה העצומה.

אולם התירוץ הוא, בהסיר השקר המכסה האמת, כי האמת שמה שאנו רואין העבודה, זה הוא אחר שכבר פתח להם ד' יתברך כפתחו של אולם לפי מעט הפתיחה שפתחו הם, וכשידע אדם ויאמין דברי חז"ל אלו, יתברר לו כי לפי קצת העבודה שלו אין משלו רק כחלק אחד מאלפי אלפים, כההפרש בין חודה של מחט לפתחה של אולם, והעולה מכל זה הוא, כי גוף העבודה מהשי"ת, ועיקר הצריך לאדם הוא להודות ולהכניע ולהראות שהכל ממנו יתברך.

ועוד איתא בשפ"א מכתב לחודש אלול ואל יקשה לך, אם כן אין האדם עושה כלום, תשובה על זה, כי עיקר עבודת האדם הרצון שבו, והאדם אשר כל מגמת רצונו לעובדו ית"ש, השי"ת מושיע לו שיעשה מצות ומעשים טובים כראוי, וכל מה שהאדם עושה הוא כיון שהיתה לו מעט יגיעה כחודו של מחט, ועל ידי זה עזר לו השי"ת ופותח לו כפתחו של אולם עד שבא לידי מצוה. ועיקר הנטיה שבלב האדם, שזה הרצון, גם האדם עצמו אינו יכול להשיג מה ממנו ומה מהשי"ת, אדם צריך לדעת שזהו עבודת האדם בעולמו. קרח טען שהכל שלו אני עבדתי אני התפללתי ואני למדתי, אי"כ כל העדה כולם קדושים, ומה אהרן יותר ממנו, כי הוא היה הקדושה בעצמו. אי"כ דבר ראשון אדם צריך להחליט שאין לו קדושה, ולהחליט שרק הקב"ה הוא זה שיכול לתת לך קדושה ואי אפשר לקחת מעצמו.

וכתיב שער החצר כו' יהיה סגור ביום השבת יפתח וביום החודש. פעמיים יש שזה נפתח, בשבת שזה איתערותא דלעילא, וראש חודש שזה איתערותא דלתתא. איתא במדרש אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבון העולם, אימתי אתה עושה את המעודות, שכן כתיב בגזירת עירין פתגמא. אמר להם, אני ואתם נסכים על מה שישראל גומרין ומעברין את השנה, שנאמר אקרא לאלקים עליון לקל גומר עלי. וכן הוא אומר אלה מועדי ד' מקראי קודש אשר תקראו אתם במועדים, אתם, בין בזמנם בין שלא בזמנם, אין לי מועדות אלא אלו. אי"כ היוצא לנו שיש לך כוחות להוריד קדושה לעולם שזה ימים טובים, ומאיפה יש לך את הכוחות האלו, משבת ומאז יש לנו כוחות להוריד עוד קדושה.

והם ב' הכוחות, החודש הוא הכוח שלמטה לתחתונים, כמו שכתוב החודש הזה לכם, והמועדות תליון בו, שנקראים מקראי קודש, אבל השבת הוא תחלה למקראי קודש, כמו שכתבנו במקום אחר שעל ידי השבת זוכין גם כן למקראי קודש. כי השבת נותן את הקדושה, וזה שאנחנו זוכין להגיע למועדות הוא בזכות השבת.

וב' בחינות הנ"ל הוא תורה שבכתב ושבעל פה. תורה שבכתב הוא איתערותא דלעילא, ותורה שבעל פה הוא איתערותא דלתתא. ועיין בזה"ק פירוש אנשי שם קרואי מועד, שהיו מבחינה הנ"ל. צריכים לבקש שהקב"ה יבא לנו את המועד. אבל באמת החלק שיש לאיש ישראל נטוע מבחינת תורה שבעל פה, אם מבקשים מקבלים, אבל צריך להיות טפל ומקושר להתורה שבכתב. ועל זה נאמר אשרי אדם עוז לו בדך, כמו שאיתא בספרים מזה.

איתא בעבודת ישראל שמעתי ממורי דוב בער ז"ל כי העוז הוא התורה, ויש כמה בני אדם שאומרים דברי תורה והם דברי רוח, אבל מי שיש לו מסילות השם בלבבו שהשי"ת מתגלה בתוך הלב שלו, מכוון התורה לאמיתו, וזה אשרי אדם שהעוז לו – שהתורה שלו – בדך, מפני שמסילות בלבבם. שיודע שהוא לא יותר מצינור ונותן שהקב"ה יתגלה אצלו, וזהו אשרי אדם עוז לו בדך.

שיעור א'

יום א' כח' סיון

איתא **בשפ"א** (תרל"א) **ברש"י ז"ל** לכאורה למה צריכים להביא את העץ ארז, אלא מסביר רש"י: סימן שהגבוה שנתגאה וחטא, ישפיל את עצמו כאזוב ותולעת ויתכפר לו. כי טומאה בא מגאוה, ומשום הכי צריכים להביא ארז לרמז שישפיל את עצמו כארז.

הישמח ישראל אומר המתגאה כאילו עבר על כל העריות שבתורה, והיות שאדם לא רואה את זה והקב"ה רוצה להשפיל אותך, אז מביא לך טמא מת ואז אתה צריך להגיע לטהרה ואז מביאים לך עפר מן אפר הפרה, א"כ כל הענין של אפר הפרה הוא כי הייתי בגאוה, ואם לא הייתי בעל גאוה לא הייתי צריך להגיע לכל זה.

ברש"י ז"ל גבוה שנתגאה וחטא ישפיל עצמו כו'. ולמה יתכפר החטא על ידי שמשפיל עצמו **בלבד**. לכאורה למה בזה לבד שמשפיל עצמו יתכפר על החטא, הלא יש סדר שלם של תשובה ומה עם כל זה?

אלא השפ"א אומר שכל סיבה שאדם נופל הוא לעזור לו להגיע לשפלות, ומה שנפל הוא בגלל שחשב שיכול לבד בלי הקב"ה וממילא נפל כדי להזכירו שיחיה בחזרה עם הקב"ה. איתא **בשפ"א** (וארא תרל"א) על הפסוק וידעתם כי אני ד' אלקיכם המוציא כו'. **וכן שמעתי מאא"ז מו"ר ז"ל כי אם היה אדם יודע באמת שהכל מד' יתברך לא היו מסתירין לו כלל, אם אדם היה יודע שכל דבר זה הקב"ה לא היה נמצא בהסתר כלל, וכל ההסתר כדי שלא ידמה שממנו הוא ודברי פי חכם חן.** היות שאדם חשב שהוא עושה כל דבר, מביא לו הקב"ה הסתר כדי שלא יחשוב כן. **וצריך אדם לידע אף בעת רצון שיש לו קצת דביקות.** ר' אשר היה אומר שאז זהו עיקר העבודה ולא בעת חשכות. **עם כל זה לא יושכח ממנו שמוכן מצד עצמו לכל חטא ועון.** ולמה בפועל אני לא שם, אלא רק בעזר ד' יתברך. ששומר עלי כל הזמן ומרחם עלי שאני לא יהיה שם, **וזהו שכתוב למען תזכור כו' כל ימי חיך שהוא אף בשעה שנדבק בד' חיים.** עם כל זה לא יושכח שיכול להיות בחטא כל שנייה.

{נחזור לשפ"א בפרשותינו}. **אך כי ודאי עיקר החטא מגיאות שמסלק מלכות שמים ממנו, בגמ' איתא המתגאה אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד, וברגע שאדם מתגאה הקב"ה לא מסוגל להיות אתך ביחד, יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, א"כ המתגאה חושב שיכול לבד וממילא נופל, א"כ הנפילה בא כי אתה לא הייתי עם הקב"ה, וא"כ הפגם מביא לאדם שלימות אבל לא של עצמו אלא לשלימות של הקב"ה.**

שאם היה ברור לאדם שכל החיות מד' יתברך וכגרזן ביד החוצב לא היתה מציאות לחטוא. בשו"ע סימן א' אומר הרמ"א וז"ל: שויתי ד' לנגדי תמיד, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך, כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ד', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך ובשתו ממנו תמיד.

דהיינו החטא מגיע ברגע שאדם חי כאילו הוא דבר נפרד, אבל ברגע שאדם חי שהוא חלק אלקי ממעל וכל שנייה הקב"ה אתך ביחד, וכמו שר' אשר היה עושה עם האצבע אני והקב"ה חד הוא, א"כ אז אין חטא כלל. **ולכך המתגאה כעובד עבודה זרה.** המתגאה חי כאילו שהוא

דבר נפרד וזה עבודה זרה. ר' אשר היה אומר כאילו שיש אני והיצר הרע, אדם חייב לדעת שהוא היצר הרע ואם יש משהו טוב שזה הקב"ה ולא אתה כלל.

מסופר שפעם אחד נכנסה אישה לר' אשר וסיפרה שהיא הולכת כל יום לכותל להתפלל להתפטר מהיצר הרע, אמר ר' אשר להתפטר ממנו את בעצמך היצר הרע. ענתה אותו האישה אני היצר הרע, אמר ר' אשר גם אני יצר הרע ואני לא מתפלל להתפטר ממנו, אלא על ידי שאני יודע שאני היצר הרע אז אני יודע שאני צריך את הקב"ה, א"כ אני יצר הרע ואם אני לא עכשיו ככה אני יודע שזה הקב"ה, א"כ אם אני מגיע להקב"ה דווקא על ידי היצר א"כ למה שאני יתפטר ממנו אדרבה זה מביא אותי להקב"ה.

ועל ידי שבא לבחינת השפלות כנ"ל שמכיר האמת, ברגע שאדם מגיע לשורש של הבעיה שלא היה חי עם הקב"ה, **ממילא נמחק החטא**, ומה עם תשובה שאדם צריך לעשות על החטא, אלא **כי בלי תשובה כראוי לא יוכל להשפיל עצמו כנ"ל**. תשובה אדם צריך לעשות כל הזמן, אלא אנחנו מדברים להגיע לשורש של הבעיה, אם אדם לא מגיע לשורש סימן שלא עשה מספיק תשובה.

השאלה הוא מה הראשון ומה האחרון, האם תשובה מביא לשפלות או שפלות לתשובה? אלא נראה לומר כמובן בלי שאדם ירגיש מושפל לגמרי הוא לא יתחיל תהליך של תשובה, וכל זמן שלא עשה תשובה עד הסוף יהיה חסר בשפלות, אדם יש לו כאב מיד דבר ראשון מתחיל לשפוך כסף לקופה זו וזו ובמקום לעשות תשובה הוא מוכן לעשות הכל העיקר לצאת מזה, דהיינו הוא התחיל תהליך אבל כל זמן שעוד לא הגיע לשפלות לא הגיע לסוף של התשובה, רק כשאדם רואה שהדרך שלו לא היה דרך מתחיל לעשות תשובה, כשאדם עושה תשובה השאלה האם הוא עושה אותו כדי להתפטר מהכאב או שעושה אותו כדי להתקרב להקב"ה, וע"ז התשובה אם הוא יכול לחטוא אז הוא עוד לא שם, ואם הוא הגיע לשפלות שלו אין לו מציאות של חטא יותר, ואם הוא לא שם הוא צריך להמשיך הלאה עד שמגיע למצב לראות ששם דבר לא מסתיר אותו מלראות את הקב"ה.

היוצא לנו אם אדם היה לו הכנעה מרגע הראשון לא היה מגיע לחטא כלל, א"כ **והכנעה זו היא היראה שקודמת לכל**. ראשית חכמה יראת ד', אדם עושה מצוה לפני זה הוא צריך לחשוב על השפלות שלו שאני גשמי והמצוה גשמי איפה אני ואיפה המצוה, וע"י השפלות שלו רואה שעכ"ז הקב"ה רוצה עבודתו בצורה כזאת ואז נכנס לתוך המצוה, א"כ היראה הוא התפתח לכל דבר כמו שאמרנו ראשית חכמה יראת ד'.

בגמ' שבת (לא ע"א) אמר רבא בשעה שמכניסין אדם לדין, אומרים לו, נשאת ונתת באמונה? קבעת עיתים לתורה? עסקת בפריה ורביה? צפית לישועה? פלפלת בחכמה? הבנת דבר מתוך דבר? ואפילו הכי אי יראת ד' היא אוצרו, אין, אי לא, לא. משל לאדם שאמר לשלוחו, העלה לי כור חיטין לעלייה, הלך והעלה לו, אמר לו עירבת לי בהן קב חומטין? אמר לו לאו. אמר לו מוטב אם לא העלית. קב חומטין הכוונה שזה חומר משמר שלא יתליע הפירות. תנא דבי רבי ישמעאל מערב אדם קב חומטין בכור של תבואה, ואינו חושש. למוכרה בדמי חיטין דלאו אונאה היא שהרי שמירתן בכך.

ובגמרא יראת ד' כו' אוצרו אין כו' משל העלה חיטים ולא עירב קב חומטין מוטב שלא העלה כו' מערב אדם קב חומטין ואינו חושש ע"ש שבת פרק ב. כי קיום כל דבר מצוה צריך להיות על ידי יראה שיהיה מעורב חיות ד' יתברך במעשה המצוה ועל ידי זה יעשנו כראוי. ברגע שאדם חי שלא הוא עושה את המצווה אלא הקב"ה, ובשביל זה נתן לנו את התרי"ג מצוות שזה תרי"ג עיטין עצות להיות אחד עם הקב"ה. אבל אדם שלא חי כנ"ל אז דבר ראשון הוא לא הגיע למטרה של המצווה ודבר שני שאז אין לו עזר אלקי ועלול אדם להיכשל שם,

אבל אדם שכן עושה אותו עם יראת שמים שזה לראות את הקב"ה בכל דבר, אז יעשנו כראוי. לפעמים אדם יכול לחשוב שלא כדאי להקשיב לשיעור בחסידות שהיות שבזמן הזה היה יכול ללמוד עוד קצת תורה, אבל בלי חומר משמר אי אפשר כי זה יכול להתלע, א"כ חייבים את כל זה כדי להחזיק מעמד, ומשום הכי עושים חבורות ויוצאים לשדה שזה הכל קב חומטין שזה חומר משמר שאח"כ יהיה אפשרי ללמוד תורה כראוי.

וכמו שאינו אונאה מה שחסר תבואה במקום הקב על ידי שעל ידי זה מעמיד החיטים, כי בלי זה התבואה לא יכולים להחזיק מעמד כלל, כן בכל מצוה אף שעל ידי הישוב הדעת תוך המעשה ממש שיהיה ביראה אף שיתבטל מעט מגוף המעשה אינו חושש כי היראה מקיים כל המעשה כנ"ל. החידושי הרי"מ אומר בשם הרה"ק מקאצק זי"ע אם אדם משכיר פועל לחתוך תבואה, והפועל עומד יום שלם לחדד הסכין, צריכים לשלם כאילו שעבד יום שלם. אותו דבר כאן ברגע שאדם עסוק ביראת שמים, מקווה, קרבנות, וכן הלאה דברים שמביאים טהרה לאדם, אז לא צריכים לחשוש שהיה יכול ללמוד באותו זמן, כי היראה מקיים כל המעשה.

חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו. אנחנו לא רוצים לעשות מצוה כמו שזה בא ככה זה ילך, אלא לעשות מצות עם כוונה, שגם כי יזקין לא יסור אם עושים את המצוות בכוונה זה מחזיק מעמד אפילו הרבה אחרי, ואיך באמת עושים שהמצווה ילווה אותנו עומדת לעד, אלא יראת ד' טהורה עומדת לעד, ברגע שיש יראת ד' זה מביא שיש מצב של עומדת לעד, ואם זה לא עומדת לעד אז סימן שהיה חסר יראת ד', או שהיה אבל לא היה טהורה, טהורה נקרא שיראת ד' צריך להיות על ידי הכנעה, ואז הוא טהורה ולא יכול להיכנס אצלך שום דבר שמונע, וממילא הוא עומדת לעד, ואז אינו חושש שיבטל מעט מגוף המעשה, כי היראה מקיים כל המעשה.

עכשיו השפ"א מסיים עם שלוש מילים, "וזה נצרך לידע". דבר ראשון לדעת שזה לא גונב מהזמן, דבר שני כמו הפועל צריך לפעמים לשבת יום שלם ולחדד את הסכין, אותו דבר צריך את היראה לפני לימוד התורה, אבל אם לומדים לפני יראה אז יתכן שהוא ילמד אבל המטרה של הלימוד שזה להביא אותו לחיות עם הקב"ה זה לא יהיה לו, א"כ וזה נצרך לידע שצריכים את היראה לפני הלימוד ומצות ומעשים טובים.

וזהו שכתוב אחד הממעית כו', שיכוון לשמים כנ"ל. לכאורה למי דואגים למרבה אפילו שלומד הרבה או אולי לממעית ולחזק אותו שהעיקר הוא כוונת הלב באיכות ולא בכמות? בפשטות כוונת המשנה לחזק הממעית אפילו שלמד קצת אבל העיקר הוא באיכות הלימוד ולא בכמות הלימוד.

אבל השפ"א במקום אחר מסביר שהכוונה הוא שעל הממעית לא צריכים לדאוג שהוא בסדר, היות שהיה עסוק להכין את עצמו כל הזמן ללימוד והיה עסוק ביראת שמים א"כ אפילו שבגלל זה למד קצת פחות זה בסדר, כי העיקר הוא באיכות, ועוד הממעית יודע שמה שיש לו הוא לא שלו אלא של הקב"ה, אבל הבעיה הוא במרבה שהוא לומד הרבה בכמות והוא יכול להיות וישמע ישורון ויבעט וזה לא רק בגשמיות אלא גם ברוחניות, ולו אנו אומרים ומחזקים שזה ג"כ בסדר אבל בתנאי שיכוון לבו לשמים ושיעבוד על זה כל הזמן, ואז אין לנו בעיה אם הוא מרבה.

שיעור ב'

יום ב' ל' סיון

איתא בשפ"א (תרל"ו) ברש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל מה טעם יש בה כו' אומות העולם שואלים מה הטעם של פרה אדומה, ובני ישראל עונים כתוב בה חוקה. לכאורה האם יש בה טעם או שאין בה טעם, אם אומות העולם שואלים לטעם פרה אדומה מה בעיה לענות שאין טעם, יש חוקים יש משפטים וזה אחד מהם ואין טעם, ואם כן יש טעם לפרה אדומה מה הטעם. וקשה אי באמת אין בה טעם אין צריך להאי טעם דמונים את ישראל רק לפי שאין טעם כתוב חוקה. לכאורה הרי יש טעם אחר לפי שאומות העולם מוניים את ישראל, אי"כ כבר לא צריכים להגיד שזה חוקה?

אלא נראה שיש בה טעם, באמת יש טעם לפרה אדומה. המאור עינים אומר שיש טעמים נקודות תגין אותיות, טעמים זה הכי גבוה שהוא כולו רוחני בלי שום הבנה כלל, יש טעם תחתון ויש טעם עליון, טעם תחתון אנו יכולים עוד להשיגו, אבל טעם עליון זה למעלה מהשגותינו וזה אי אפשר להשיג כלל, התורה אומרת שפרה אדומה אין טעם תחתון אבל טעם עליון יש שאנו לא יכולים להשיגו כלל, כי המוח שלנו הוא לא יותר מכף היד והקב"ה הוא בלי סוף ובלי גבול, אי"כ הגויים לא יכולים בכלל להשיג משהו אבל בני ישראל יכולים להשיג קצת טעם, אי"כ היות שאומות העולם מוניים את ישראל מה טעם יש בה, צריכים לענות להם חוקה שאין בזה טעם כי הם לא יכולים להבין שום דבר, אבל יהודי שהוא חלק אלקי ממש יכול להגיע לטעם של פרה אדומה.

התיקון לחטא העגל היה לא לדעת הטעם של פרה אדומה, כי בחטא העגל בני ישראל אמרו והאיש משה לא ידענו מה היה לו, ואז לא רצו להגיע לביטול והכנעה למשה רבינו לדעת שלא בכל דבר יש טעם ולפעמים יש רק טעם עליון והם כן רצו לדעת כל דבר, וברגע שאדם יודע שיש רק טעם עליון הוא יכול לזכות אח"כ לטעם עליון, וזה הוא רק ע"י שאדם מבטל טעם התחתון אז מגיע לטעם עליון, אבל אדם שחי שיש כאן הבנה רק מסתירין את זה ממני ורק צריכים למצוא אותו, אז לא מגיע לשום מקום, כי אדם מוכן להישאר בהבנה מלהגיע לאמונה ולא להבין שום דבר.

אלא נראה שיש בה טעם, לא טעם תחתון אלא טעם עליון אך אי אפשר להשיג הטעם עד אחר תיקון הגוף. רק אחרי שאדם מסלק את הגוף יכול להגיע לטעם עליון, ולהגיע לתיקון הגוף, זה ע"י אפסיות חסר אונים וכאבים, ואז אדם שמחזק את עצמו שם מגיע לטוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנותי, דהיינו ברגע שאדם מחליט במצוות כמה שמבין הוא לא מבין וחייב להגיע לאמונה, אז אתה מגיע למצב של טוב טעם ודעת למדני ואז הקב"ה מלמד אותך טעם עליון, אבל לפני זה חייבים לבטל את הגוף שזה טעם התחתון.

ומצד בחינת החיצוניות שזה טעם התחתון, שם אין טעם לחוקת ד'. אבל בטעם עליון המאמין סופו להבין הטעם. אבל זה לא מיד שמאמינים אלא שזה עבודה של שבעים שנה שנופלים וקמים הרבה פעמים ואז כולי האי ואולי סופו להבין הטעם. דהיינו אדם צריך להבין שהוא בס"ה בכיוון אבל מתי תגיע ואם תגיע בכלל, בגיל הזה או אחר, זה כבר לא העסק שלי אלא קשור להקב"ה, אבל המאמין שאז אתה בדרך תיידע שסופו להבין הטעם.

כי דברי תורה הם היפוך דברי עולם הזה, בעולם הזה אדם לא עושה שום דבר לפני שמבין את הטעם, דברנו כבר האם לעשות טוב ואח"כ להרגיש טוב או להרגיש טוב ואח"כ לעשות טוב, בעולם הזה אנשים לא עושים טוב לפני שלא מרגישים טוב, אבל בעולם הבא אז עושים

טוב ואח"כ מרגישים טוב, והכל תלוי איך אדם חי כאן בעולם הזה או בעולם הזה או אפילו שהוא כאן אבל חי עולם הבא. **שהטעם מביא למעשה שעל ידי שחושק לטעם עולם הזה והבלי עושה אותם**, ומה ההבדל, אלא שכאן בעולם הזה קודם מרגישים ואח"כ עושים אבל **ואחר כך נמאסים עליו**.

אבל בתורה זה הולך הפוך, קודם עושים טוב אפילו שלא מבינים למה ועל מה, ואפילו שאתה מרגיש כמו שאתה אוכל חצץ ואתה לא מרגיש שום טעם חייבים לעשות דבר ראשון, באנו לר' אשר התחלנו לשמוע הדרך כשחזרנו לישיבה ללמוד את הפלפולים הרגשנו כמו שאוכלים חצץ בלי שום טעם, ועוד מה שר' אשר דיבר בכלל לא הבנו כלום, **ותורה להיפוך על ידי המעשה אף שאינו מתאוה להם** עכ"ז עושה אותם בהתמדה, **זוכה אחר כך להשיג הטעם ולהתאוות להם**.

אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד, הכוונה הוא שאנשים למדו מאה פעמים ולא הגיע להקב"ה, וברגע שלמדו עוד פעם אחד אז הגיע לחיות אחד עם הקב"ה, כי אז הכניסו אותו לתוך הלימוד והגיע למצב לבטל את הבנה ואת השגה לאחד יחיד ומיוחד ואז מגיעים לטעם הדבר. אותו דבר בפרה כדי להגיע צריכים קודם לבטל את הבנה ואת השגה ואח"כ אפשר להגיע לטעם עליון שבדבר.

ר' אשר מסר פעם שיחה בעניין שדים, ואמר בתוך דבריו, שאין מצב שדים לקדושה, כי קדושה וטומאה לא הולכים ביחד או שדים או קדושה, אם אדם מודה שאין לו כלום זהו קדושה, ואם הוא לא מודה וחי בהכחשה זהו טומאה. כשאדם מת צריכים להודיע לו שמת, כי אם לא הוא ממשיך הלאה להתעסק ולהסתובב בעולם הדמיון כמו שעשה בימי חייו, אדם שהיה לו בית חרושת הוא ממשיך הלאה לחשוב על המכונות ועל הפועלים ועל כסף, וככה הוא יכול להמשיך כמה שנים כאילו שלא מת, ואי אפשר לתאר את היסורים שיש לו בכזה מצב, אבל אדם שמודה על האמת שאין לו כלום מיד בורחים כל הקליפות וכל השדים, ואז הוא חי אחד עם הקב"ה, דוד המלך אמר כפשעי אני אדע וחסאתי נגדי תמיד אחרי חטא של בת שבע שאל אותו הקב"ה אתה מודה בזה, ענה דוד אני מודה על האמת על מה שעשיתי, ומיד אמר הקב"ה שהוא מעביר לו את החטא ומנקה אותו מזה.

אדם שנמצא בתוהו ובוהו אז מגיע להקב"ה, ודווקא מהכישלונות רואה שאין לו שום דבר ואז מבטל את עצמו לגמרי להקב"ה, ואיך בכל זאת אני פועל עושה ונושם, אלא שיש בי כוח של הקב"ה שמנשים אותי ומכניס בי כוחות לעבוד ולפעול, אבל אין לי משלי כלום, אבל רק אדם שמסתובב שאין לו כלום בהתחלה בלי להבין ובלי להשיג, ואז מתחילים את עבודה, אבל כל זמן שאדם עוד עסוק עם הבנה והשגה עוד לא מתחיל עבודה, הטבע האנושי הוא לברוח מזה בטענה תסתכל על כולם ותראה איך שכולם חיים ומסתובבים כאילו לא קרה כלום, אין אף אחד שמוכן לתת להקב"ה ללכת לפניו, כל אחד רוצה ללכת לפני הקב"ה כלומר שאין הכנעה.

אמנם אין טעם זה מושג רק למי שלא טעם טעם עולם הזה. הרה"ק רבי זושא זי"ע אמר להיות רבי זהו תאוה כמו כל התאוות, אבל בשביל להגיע לתאוה הזאת להיות רבי צריכים לפני זה לשבור את כל התאוות אחרות שיש. **וכפי מה שפורש אדם עצמו מתאוות כך זוכה להשיג טעם הקדושה**.

ולכן משה רבינו ע"ה שנקרא איש אלקים נבדל מעולם הזה, משה רבינו לא חיפש להבין או להשיג, וידע שכמה שמשיג הוא בער ולא אדע, וכמו שהבעש"ט הק' אמר אחרי שהשגתי את כל השוגותי אני טיפש ומאמין. **ולכן לך אני מגלה טעמי פרה ולאחרים חוקה**. **פירוש מי שאינו זוכה להשיג הטעם צריך לעשותו בדרך חוקה ועל ידי זה זוכה אחר כך להשיג הטעם**.

מי שחושב שמבין אז אין לו סיכוי להגיע לטעם, ומי שעושה בלי להבין הוא מגיע לטעם, ר' אשר היה אומר שליל הסדר הוא אותו יום של תשעה באב, והכוונה בזה הוא מי שמרגיש בליל הסדר כמו תשעה באב הוא מגיע להרגיש את הארות של ליל הסדר, אבל מי שחושב שמגיע ליל הסדר ומגיע אורות כאלו גדולים הוא לא מקבל כלום באותו לילה.

כתיב שמים מר למתוק ומתוק למר, פירוש על ידי ששמים דבר עולם הזה למתוק בעיניהם על ידי זה מתוק למר שאין יכולים להרגיש מתיקות התורה ומצות. אדם שחי שהמתוק הוא העולם הזה אז עשה ממתוק שזה טעם העליון למר ואז אדם לא יגיע להרגיש מתיקות התורה ומצוות, כי כל זמן שאדם רוצה להבין איך שהוא רוצה בלי לתת הכנעה להקב"ה אז לא מגיע לשום מקום. **וכתיב ופריו מתוק לחכי, לחכי דייקא אבל אומות העולם אומרים מה טעם יש בה.** דווקא יהודי יכול להגיע לטעם העליון על ידי הכנעה שנותן, אבל אומות העולם לא יכולים להגיע אף פעם לטעם העליון כי הם לא יכולים לתת הכנעה למצב.

ובמדרש מי יתן טהור מטמא כו' עולם הבא מעולם הזה. אין כאן שתי מצבים, אלא אם אתה חי עולם הזה אז אתה שם, ואם אתה חי עם אמונה אז אתה בעולם הבא, אתה חי עם לבוש אתה בעולם הזה ואם אתה חי בהפשטה אתה חי בעולם הבא. **ודאי אין הפירוש מתענוגי עולם הזה. רק כפי מה שפורש עצמו מעולם הזה כך זוכה לטעום טעם עולם הבא.**

וכמאמר חז"ל מי שטרח עצמו בערב שבת יאכל בשבת. לכאורה למה כתוב ערב שבת, היה לו לומר מי שטרח בששת ימי המעשה יאכל בשבת, ומה מונח בערב שבת יותר מכל השבוע? אלא ערב שבת נקרא תערובות, **פירוש התערובות שנתערב תאוות האדם לחיצוניות עולם הזה.** אי"כ אדם צריך לדעת שהתאוות החיצוניות שיש לו נמשך מטעם העליון, כי זה הדרך שהקב"ה מתגלה אליך הוא דווקא ע"י טעם התחתון, והתאוות שלך נמשך ממקום שאין שם הבנה והשגה כלל, וברגע שאדם מבטל את הבנה שלו הוא יכול להשיג את הטעם העליון, וברגע שזה מופיע לאדם הוא מגיע בתערובות, כי טעם התחתון והעליון מתערבים, וכן המידה העליונה והתחתונה מתערבים ביחד, ועבודת האדם הוא לבטל את הבנה ואת השגה שלו ולבטל את העולם הזה ואז אני טיפש ומאמין, ואז נשאר לו רק עולם העליון.

ויש לכל איש ישראל לידע ולהאמין כי התענוג והרצון שבאדם נוגע במקום גבוה עד מאוד. נכון שזה מלא עם עולם הזה ומלא עם שלא לשמה, אבל מה מחיה אותם, הלשמה מחיה את השלא לשמה, כי השלא לשמה אין לו חיות בפני עצמה, ואתה מחיה את כולם מלכותך מלכות כל עולמים, שאין מקום בעולם שאין שם המלכות של הקב"ה, ועבודה שלנו בעולם הוא לגלות את הקב"ה בכל מקום ולהסיר את ההסתר ולגלות אותו שם.

והוא ענין השבת שנקרא יום מנוחה ועונג, אבל לא עונג תחתון אלא עונג עליון, **ובני ישראל שומרי שבת,** לכאורה למה צריכים לשמור את השבת האם השבת יברח לנו, אלא אדם צריך לדעת שמונח כאן משהו, לדוגמא אם אדם יודע שמתחת לבלטה הזאת מונח כסף הוא ישמור עליו חזק עד שלא יוציא את הכסף משם הוא ימשיך הלאה לשמור, אותו דבר אדם צריך לדעת כל השבוע שבכל דבר יש שבת וצריכים לשמור על זה, ואפשר להגיע באמצע ימי השבוע לטעימה מהשבת, אבל העיקר הוא בשבת בעצמו אבל עבודה שלנו הוא להיות שומר שבת לחכות ולבטל את עצמו ולעבור את החרב המתהפכת עד שמגיעים לנקודה שיש שם בחינת שבת, **פירוש ששומרים הרצון שלא להתערב בדברי הבל.** צריכים לקחת את הנקודה החיובית ומשם לעבוד הלאה.

מישהו שאל אותו איך אפשר להצליח ולהמשיך הלאה, אלא אדם חייב לחשוב כל הזמן מחשבות חיוביות, כי לאדם מתערב לו כל הזמן במוח מחשבות חיוביות ושליליות ביחד, אבל דוד המלך אמר תכלית שנאה שנאתים כי אויבים היו לי, לכאורה מה זה השונאים שעליהם

דיבר דוד המלך שנא אותם, אלא אמר ר' אשר שזה המחשבות השלוליות שרוצים להפיל את האדם לייאוש ולעצבות, ויש לאדם פינוק גדול להיות בכאלו מחשבות כל היום, אבל אדם צריך לדעת שאלו השונאים שלו, ואיתם צריכים ללכת למלחמה, וצריכים לברר את החיובי מהשלילי, כי אם לא עושים את זה אדם יכנס לייאוש ולעצבות כל הזמן, אבל זה עבודה שלנו כל הזמן קמים ונופלים ועד שהקב"ה מזכה אותנו לחיות עם החיובי ולשלול את השלילי, אבל שלב ראשון הוא תכלית שנאה שנאתים, ואז ככל שאדם חי ככה אז אפשר להגיע לבחינת שבת שנמצא בכל דבר ובכל מקום.

ועל זה נאמר מי שטרח בערב שבת כו'. מי שטרח למצוא את הנקודה של שבת בששת ימי המעשה, אז יאכל בשבת, כי באמצע השבוע אי אפשר להגיע לשיא רק לנקודה או לניצוץ קטן משבת וזה נוסע הלאה, כי אתה נמצא בששת ימי המעשה והקב"ה רוצה שאדם יברר את ימי המעשה אליו יתברך, **כי בימות החול הוא הבריור מלהתגאל בהבלי עולם**, הקב"ה ברא את העולם כולם בחכמה עשית, והוריד את החכמה עד עשיה דעשייה, אמרתי ונעשה רצוני והוא רוצה שנחזיר את החיות שיש בכל מקום להקב"ה, **ועל ידי זה זוכה לטעום בשבת טעם עולם הבא, כי שבת מעין עולם הבא.** אצל חסידים היו אומרים ששבת הוא מעיין של עולם הבא, שזה עוד יותר מעולם הבא. אבל כמה שאדם שומר במשך השבוע את הנקודה להגיע להקב"ה, אז איפה שהמוח של אדם נמצא שם הוא נמצא אמר הבעש"ט הק', וזה מקום של אדם, איפה שהמחשבה שלך נמצא שם אתה נמצא ושם המקום שלך.

רוח המושל תעלה עליך ברגע שהיצר הרע השטן הטבע והגוף רוצים לשלוט עליך, אז מקומך זה לא הגוף אלא הנשמה שזה הקב"ה שזה חלק אלקי ממעל, אי"כ רוח המושל תעלה עליך שזה הגוף הבנה והשגה, מקומך שזה אמונה ביטול הכנעה אל תנח.

שיעור ג'

יום ג' ראש חודש תמוז

איתא בשפ"א (תרל"ח) בפסוק אז ישיר ישראל. הקשו כי השירה היה צריך להיות בתחילת הבאר שניתן להם. מיד בהתחלה כשקיבלו את הבאר בזכות מרים היו צריכים להגיד שירה, ולמה רק אחרי כ"כ הרבה שנים התחילו להגיד שירה?

אבל הענין הוא על פי ביאור הפסוק באר חפרוה שרים פירוש באר נקרא מקור של מים שכולם יכולים לבוא ולקחת מים משם, ומי פתח לנו את הבאר הזה, האבות הקדושים שהתחלת פתיחת מקור הקדושה היה על ידי אנשים גדולים כמו שכתוב דחפרוה אבהן. ואא"ז מו"ר ז"ל פירוש שרים שמושלים ביצרים ולבם ברשותם.

השפ"א הולך עם מהלך שכל מה שאנו עושים הוא לא הכוח שלנו אלא אלקינו ואלקי אבותינו, מתי יגיע מעשי למעשי אבותי, אנחנו צריכים לדעת שכל מה שאנחנו עושים הוא מכוח האבות הקדושים ואנחנו רק מתחברים לאבות הקדושים ועושים מכוחם, וזה נקרא באר שזה אמונה, כמו באר שהמים נמצאים שם תמיד וצריכים רק לגשת לשם ולהוציא משם המים, אותו דבר האבות הכינו לנו הכל ורק צריכים לגשת ולהוציא את המים.

מסופר על הבעש"ט הקי' שהלך פעם עם תלמידו ביער והיו צמאים למים, והתלמיד ביקש לשתות, אמר לו רבו הבעש"ט הקי' האם אתה מאמין שמששת ימי בראשית הקב"ה הכין לך מים כאן, ענה התלמיד כן אני מאמין, שאל אותו רבו האם אתה מאמין באמת, ענה התלמיד שכן, ככה שלוש פעמים, עד שבסוף הגיע גוי מולו עם דלי מים, שאלו אותו מה אתה מחפש כאן, ענה הגוי שהפריץ שלח אותי מצד שני לחפש דווקא כאן מים בשבילו ואני כבר שלושה ימים מסתובב כאן ולא מוצא הדרך לצאת.

אמר הבעש"ט הקי' מיד שאדם מאמין הקב"ה שולח לו כל דבר, והכוח הוא מהאבות הקדושים. אדם צריך לדעת שאמונה הוא חלק ממנו וכשצריכים את זה הוא מופיע, וברגע שמתנתקים ממנו אין כלום. וככל שאדם חי את הסכנה הוא משתמש עם דברים אפילו שזה לא שכלי, כי הוא צריך להציל את עצמו, וככל שהוא יותר בסכנה הוא משתמש יותר עם אמונה של האבות הקדושים.

פירוש שרים שמושלים ביצרים ולבם ברשותם. אם מישהו מרגיז אותי או אני רוצה להגיד למישהו משהו או שבאים לעשות לי משהו ואני נותן התאפקות אז אני מסלק את החיצוניות ופותח את הפנימיות ומגיע לבאר לשורש שלי, אדם מקדש עצמו למטה מעט ואז מקדשין אותו הרבה למעלה, למעלה נקרא מהשורש שלך.

כרוה נדיבי עם, אנחנו לא שרים ולא מתקרבים להיות שרים, אלא אנחנו נדיבי עם, אם ראשונים כמלאכים אנחנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אז אנחנו הרבה פחות ואולי נדיבי עם, **הם גם אנשים פשוטים שיש בהם רק הנדיבות ורצון התשוקה לעבודת הבורא יתברך.** אבל אנחנו אפילו שיש לנו רק רצון ותשוקה אנו יכולים עם זה להגיע למקום הרבה יותר גבוה מהאבות הקדושים.

למה, נכון מצד אחד אם אנחנו מסתכלים על הרוחניות של האבות אז מי ידמה לך ומי ישווה ומי יערך לך ואנחנו אין לנו לא רוח הקודש ולא נבואה הקב"ה דיבר אתנו פה אל פה, אבל מצד שני הקב"ה שם אותנו כאן עמוק עמוק בעולם הזה ואנחנו צועקים להקב"ה הראני נא

כבודך תודיעני אורח חיים, ואנחנו יכולים לגלות כאן את הקב"ה בכאלו מקומות נמוכים מה שהם האבות לא היו יכולים לעשות ולהגיע.

כתוב אז ימלא שחוק פיני, הרה"ק ממודזיץ זי"ע מסביר כשמישיח יגיע ויראה שלא הגיע לתנאים ואמוראים רק לאנשים פשוטים מאוד ואז יהיה שחוק פיני שהקב"ה חיכה עם מישיח עד הדור הזה כי הוא רצה שיגלה אותו בכוה מקום נמוך ביותר מה שהם לא היו מסוגלים לעשות. האר"י הק' אומר שפעם כדי להשיג את הקב"ה היה על ידי תעניתים וסיגופים, אבל היום זה לבד שיהודי צועק גאט כבר משיג את הקב"ה. הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע אמר שזה לבד שיהודי משפשף את הידיים לפני תפילת מנחה ומכין את עצמו לזה יש בו חשיבות מיוחדת למעלה בשמים.

ועל ידי שנפתח בגדולים יכולין הפשוטים גם כן למצוא אחר כך השייך להם. לפתוח את הבאר היו צריכים אנשים גדולים של מסירות נפש, אנשים שהיו מסוגלים לזרוק את עצמם לכבשן האש, אבל אנחנו שרק רוצים להתקשר לדברים שהם עשו זה רק לחבר לחשמל, לחבר לחשמל זה כלום אבל לבנות את החשמל צריכים לעבוד על זה כמה חודשים, אותו דבר כאן ברגע שאתה מקשר את עצמך למקום שכבר קיים אתה יכול למצוא את עצמך גם שם. כל אחד יכול למצוא את עצמו, וזה רק תלוי באמונה, ככל שיש לך אמונה יותר תגיע לשם הרבה יותר מהר.

בהתחלה כתוב באר חפרוה שרים, אח"כ כתוב כרוה נדיבי עם, בהתחלה כתוב חפרוה ואח"כ כתוב כרוה, ומה ההבדל בין זה לזה, אלא שניהם מתכוונים לחפירה רק כרוה הוא חפירה הרבה יותר עמוקה, כי אנחנו יורדים לכאלו מקומות נמוכים שהאבות הקדושים לא הגיע לשם, **לכן נקרא כרוה שהיא החפירה יותר עמוקה. כמו שדרשו כי יכרה איש בור להביא כורה אחר כורה כו'.**

ויוכל להיות שהפשוטים חופרים ביותר עמוק, אנחנו יורדים לכאלו מקומות נמוכים ושם אנחנו מגלים את הקב"ה. **פירוש שממשיכין ההארה גם לעולמות התחתונים,** ר' אשר היה אומר מבטן שאול שועתי אליך, הנפילות הוא בשביל הקם שאח"כ, וכדי להכניס את הקב"ה במקומות האלו, אבל אם אתה לא הייתי שמה אי אפשר להכניס את הקב"ה לשם, הקב"ה נותן לך את זה ונותן לך את הכוח לעבור את זה ורוצה ממך עבודה שלא יכולתי לקבל בלי להיות שם, וברגע שאדם יודע את זה וחי את זה ומאמין בזה מגיע לשם. **ומדריגת התחתונות שאין הצדיקים יכולין לירד כל כך.** ולא מסוגלים לזה. הרה"ק מקאברין זי"ע אמר ויי ענקער נפילות ויי ענקער חיזוק. כי הצדיקים לא מחפשים כאלו תענוגים.

אמרנו מהבעש"ט הק' אשר הדור שהנשיא יחטא. לכאורה היה עדיף שהנשיא לא יחטא? אלא אם אתם יכולים להסתובב ברחוב ולהציג את עצמי אולי זה טוב, אפשר להגיד על הרבי שיושב כל יום בתשע ואומר שיעור ואומר עוד שני שיעורים ביום, א מחיה, אבל אם אתה מחפש את עצמך אז אלו שיכולים להגיע למקומות נמוכים הם טוב בשבילך, א"כ נשיא כזה שלא חטא אף פעם אין לו שייכות עם אף אחד, אבל כזה נשיא שחטא זה טוב להדור, למה אתה בוש כי לכך נבחרת, בגלל שעשיתי את העגל אז העם יכולים להתקשר אתך ואתה אתם, ואז רק אתה הוא אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה.

א"כ בשביל משה רבינו היה מאוד קשה לרדת לכאלו מקומות נמוכים, כי אני זוכר את הנשמת שהתפללו לפני המלחמה ואני זוכר את התפילות שהיה פעם, והאם זה נקרא להתפלל, אבל מצד שני הדור הזה כל פעולה שאנחנו עושים מאיר לכל העולמות לא פחות מהדורות הקודמים, תכלית הבריאה הוא לגלות את הקב"ה בכל מקום ובעצם אנחנו עוזרים להגיע לתכלית הבריאה.

ולכן לא נזכר משה רבינו ע"ה בשירה זו, כי באמת דכאן התחיל דור אחר עכשיו מתחילים דור שיורדים לכאלו מקומות שאף אחד לפני זה לא ירד לשם, וכל עבודה של האבות הקדושים ושל משה רבינו היה להביאם לארץ ישראל, שיכירו את הקב"ה גם במקומות הכי נמוכים שיש, **אשר לא נתמשכו אחר מדריגת משה רבינו ע"ה**, מעכשיו זה כבר לא התפקיד שלך יותר להנהיגם, אנשים כל הזמן עסוקים מה השני יגיד עלי, ואני חייב שהילדים שלי יהיו הכי מוצלחים כי מה כולם יגידו עלי, ר' אשר היה צחוק על כל העולם תהיה אתה בעצמך, אל תברח מהכישלונות שלך תלמד מהם ותבקש מהקב"ה שיעזור לך במקומות הללו. חסידים אומרים שאנשים עסוקים עם אמלידיגע חסדים ואמרו להיות עסוק עם מה שהיה זה עמלק מלשון אמלידיגע, העיקר להיות עסוק עם עצמך ותעבוד עם מה שהקב"ה נתן לך.

ולכן נאמר יען לא האמנתם בי להקדישני כו' לא תביאו כו'. לכאורה זה נראה כעונש, היות שאמר יען לא האמנתני בי להקדישני א"כ לא נכנס לארץ ישראל, **וחלילה לומר כי היה זה עונש בלבד למשה רבינו ע"ה**, כי הרי משה רבינו מסר את נפשו למעלה מארבעים שנה למען בני ישראל, והאם יתכן שיקבל עכשיו עונש על זה, אלא הנקודה הוא שהקב"ה אמר לו אתה פני משה כפני חמה, אבל בני ישראל צריכים עכשיו פני יהושע כפני לבנה, ומה ההבדל בין חמה ללבנה, אלא החמה מאיר רק ביום משא"כ הלבנה היות שהיא ויתרה על האור היא מאירה גם בחושך ובלילה.

אבל היה זה ראיה והוכחה שאינם המנהיגים של דור הנכנס לארץ ישראל. עכשיו צריכים להחליף את הנהגה, וככל שאתה לא מוכן לרדת לעם ולהקשיב להם משם איפה שנמצאים, א"כ אתה עוד מפריע לעסק, וצריכים להחליף את המנהיג ולעבור ליהושע שהוא כפני לבנה.

ומשה רבינו ע"ה כפי מדריגה גבוהה שלו לא היה רואה שיהיה כל כך התפעלות לבות בני ישראל לומר שירה עתה, ומשום הכי לא אמר שירה, האם על זה אומרים שירה? זה נקרא להתפלל! **כענין לגבי משה מילתא זוטרא היא.**

כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מספר שהזידיטשובער רבי היה הולך כל יום להגיד בוקר טוב לאימא של מלכות והייתה מטיף לו מוסר על כל דבר. והייתה אומרת לו מוסר על זה שיש לו סט שולחן וכסאות, עד אז לא היה כזה מושג סט, והיה נקרא דבר מתקדם מאוד, וגם היה לו מקווה מעיין שצריכים לרדת אליו תשעים ואחד מדריגות, וחסידיו היו מחממים לו את המקווה שלא יתקרר, וגם היה לו כבר שעון קיר.

והייתה אומרת שאבא שלי רבי אליהו לאנגנאור ע"ה היה נוסע להרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע ושם לא היה סט שולחן וכסאות והיה לו בקושי כסא אחד שלם בבית, וגם לא היה לו מקווה מחומם והיה טובל בקרח כל בוקר, ושעון קיר בטוח שלא היה לו, והייתה אומרת אייזיקיל וואס וועט זיין מיט דיר.

והיה עונה לה בחזרה נכון את צודקת לפי כזה חסיד רבי אליהו היו צריכים כזה רבי גדול כמו רבי משה לייב, אבל היום לפי החסידים שלי בין איך גאנץ א גיטע רבי. משה רבינו רצה שהם יהיו במקום שלו, אבל הם מזמן לא היו אתו והיה צריכים מנהיג כמו יהושע, ומשום הכי זה לא היה עונש אלא פשוט נקרא התפקיד שלך בתור מנהיג.

וענין שירה הזאת היה על זה שגם אחר החטא זכו להתקרב, אפילו אחרי שעשו את העגל בני ישראל המשיכו הלאה, ר' אשר היה אומר שזה כמו מלחמה שבאמצע מישוהו מקבל קליע ברגל, אבל אי אפשר להתחיל אז לבכות מרוב כאבים אלא צריכים להוציא סכין ולהוציא את הקליע מהרגל ולוקחים חתיכת בד ושמים אותו על הפצע ורצים הלאה, כי אם הוא ישכב עכשיו על הרצפה ויתחיל לבכות בסוף יקבל קליע בראש.

אותו דבר אנחנו צריכים הלאה להודות להקב"ה על כל דבר, ולהודות לו על זה שמשפיע לי הלאה השפעות אפילו שידוע בדיוק מי אני, ורוצה את עבודתנו אפילו בדור שפל כזה, ורוצה להאיר אפילו בכאלו מקומות נמוכים שאנו נמצאים בו. א"כ צריכים להגיד שירה, בשביל משה רבינו זה היה בושה כזה שיר, אבל אנחנו הפוך אנו שמחים שהקב"ה רוצה אותנו הלאה אפילו בכאלו מקומות נמוכים, ואפילו אחרי החטא אפשר להתחיל מחדש, וכל פעם נפתח הבאר מחדש אפילו שנפלו התחילו עוד פעם מחדש וקבלנו כל פעם עוד מים.

ונפתח להם הבאר שהוא רמז לתורה שבעל פה על ידי הנדיבות כנ"ל. משה רבינו הוא תורה שבכתב אהרן הוא תורה שבעל פה, תורה שבכתב אין שם חידושים, אבל תורה שבעל פה שם כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נמצא שם, כל אחד במקום שלו מחדש נקודה בעבודת השם, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכל אחד יש לו חידוש לחדש שעוד לא היה בעולם.

ואיך פותחים את הבאר? על ידי נדיבות. ומה זה נדיבות? אלא **ועל ידי הבטחון בהבורא יתברך כמו שכתוב במשענותם.** דבר ראשון לדעת שזה מה שהקב"ה רוצה מאתנו, וחוף מזה לדעת שדווקא מקום הזה הוא רוצה, כמו שאמר האמרי יוסף זי"ע שהיום זה כזה יום שאפילו בריה שפלה כמוני ג"כ יכול להתקרב לקדושה, א"כ צריכים את הבטחון בהקב"ה, ואפילו שאתה מרגיש שאין לו כוח לזה, אבל **שיש לעולם קצת רשימה בכל איש ישראל.** לא צריכים להביא את זה מאף מקום אלא שזה חלק ממך, **ועל ידי הרצון והבטחון להתחזק בזו הרשימה יכול לתקן הכל.**

כי הרוצה בתשובה, כי בלי המקומות האלו אין תשובה, כי מה שעשית הוא להכניס את הקב"ה גם בכאלו מקומות נמוכים, כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד בה, א"כ משה רבינו לא אמר שירה על כזה נפילה שהיה אז ולהגיד תודה להקב"ה שזיכה אותי על כזה דבר, ומי אמר את השירה רק אנחנו ולא משה, א"כ כל יום אנחנו אומרים הרוצה בתשובה כי אנחנו אומרים להקב"ה שהוא רוצה אותנו כמו שאנחנו, ואפילו שאנחנו נמצאים בכאלו מקומות נמוכים הוא כי אתה רוצה מאתנו שם תשובה, עד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו. **וזהו במחוקק במשענותם.** הכל חקוק בבטחון שלך.

וממדבר מתנה אף שאינו יודע כלל איך. מה אני צריך לעשות, ואיך זה יעבוד, אבל האמת שאדם לא צריך לדעת שום דבר אלא להאמין בזה. **רק על ידי הביטול להבורא יתברך,** בזה לבד שאתה מבטל את עצמך להקב"ה, ואתה יודע שהוא נותן את זה ואתה יודע שהוא נותן לך את הכוח לזה והוא רוצה שאתה תאיר במקום כזה נמוך שאף אחד אחר לא יכול להגיע לשם, א"כ נכון אם מסתכלים חיצוניות אי אפשר להגיד עליך שאתה א גרויסע שיינע איד ואתה איש רוחני, אבל עכ"ז בפנימיות איפה שאתה נמצא ואם אתה חי שם אתה יכול להאיר בכאלו מקומות גדולים שמישהו אחר שלא מבין אותך ועוד מלכלך אותך לא יכול בחיים שלו להגיע לשם.

שעושה עצמו הפקר כמדבר, מי שהולך בדרך הזה אדם חייב לבטל את הרצון שלו להקב"ה, כמו שאחד מהצדיקים אמרו אם הוא יראה שלוקחים אותו לגיהנם הוא יהיה שמח כי הוא יודע שזה רצון הקב"ה. ברגע שאדם מוכן ללכת עם ביטול הגיע לתכלית. מסופר על הבעש"ט הקי' שפעם אחד שמע שאיבד את העולם הבא, ואז הלך בשמחה לעבוד את הקב"ה ואמר עכשיו אני יכול ללכת לעבוד אותו בלתי לדי' לבדו.

זוכה במתנה ואחר כך זוכה עוד לתקן עצמו שיהיה לו גם כן השגה ושייכות למתנה זו, ואז הקב"ה מזכה אותך כפרץ מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה להקב"ה, וכמו שאתה מראה אהבה להקב"ה כן הקב"ה מראה לך בחזרה אהבה גדולה מאוד, ואפילו שהוא מכניס

אותך לכאלו מקומות שזה לא כ"כ נעים לך, אבל עכ"ז אתה מאמין שזה הוא ואתה ממשיך הלאה ולא עושה חשבונות לא מעבר ולא מעתיד, אלא אתה חי עם הקב"ה עכשיו, ואתה יודע שעבר ועתיד יכולים לגנוב לך את עכשיו, ואתה יודע שהחיות הוא מכוח האבות, אז הקב"ה מזכה אותך למצב לתקן עצמו פתאום דברים משתנים אצלך, ואפילו שאתה יודע שאתה לא עשית אותם אבל דווקא אתה שהייתי מוכן לשחרר שזה לא אותה אלא הקב"ה, וברגע שהוא עושה את זה אז הוא נותן לא לפי המעשים שלך ולא לפי הדיבורים שלך אלא במתנה גמורה ועוד הרבה יותר ממה שמגיע לך.

וזהו שכתוב וממתנה נחליאל. וכל אלה המדריגות היו למטה ממדריגות משה רבינו ע"ה כנ"ל. למשה רבינו זה היה מילתא זוטרתיא, אבל לנו הקב"ה מחפש גם את הדברים פשוטים ביותר, מסופר על החפץ חיים זי"ע שיום אחד בבוקר הלך בדרך והיה קר מאוד, וראה אישה אחד צועקת תפוחים תפוחים, ושאל אותה מומע הלא עכשיו כזה קר בחוץ ובטוח שאף אחד לא יבוא לקנות ולמה א"כ את עומדת כאן בחוץ וצועקת תפוחים תפוחים.

ענתה האישה כל זמן שהקופה פתוחה עוד ייפול לכאן קאפיקע, ואם הדוכן יהיה סגור גם זה לא יהיה. א"כ נכון שמצד אחד יש עכשיו הרבה אנשים בחל"ת ובלי ישיבות, אבל עכ"ז קמתם בבוקר ומקשיבים לשיעור וזה בחינת שהדוכן פתוח, ואז אפילו שיוצאים עם נקודה אחד גם זה טוב, ובפרט בזמנים הללו שאנשים נמצאים בכזה בלבול גדול ולא יודעים שום דבר, התפקיד שלכם הוא לחזק את כולם ולהאיר את כולם כל אחד איפה שנמצא.

שיעור ד'

יום ד' ב' תמוז

איתא בשפ"א (תרמ"ח) בענין מלחמת עוג אל תירא אותו. לכאורה מה הכוונה אל תירא, הלא עד משה רבינו לא פחד משום דבר ומה קרה כאן שכן פחד?

אלא דאיתא בגמרא הרואה אבן שביקש עוג לזרוק צריך לברך. ע"ש עקר טורא בר תלתא פרסא. עוג עקר הר שהוא בגודל שלוש פרסה, שזה היה הגודל של מחנה ישראל, ושם אותו על הראש שלו ורצה לזרוק אותו על בני ישראל. דאיתא אבנים נקראים אותיות.

בשפ"א (דברים תרמ"ו) מסביר את הענין יותר באריכות, לכאורה מהו הענין אבנים שמוזכר כאן? אלא גם ביעקב מצאנו כזה דבר והאבן הגדולה על פי הבאר, מתי שיעקב היה צריך לתת מים לרחל היה שם אבן גדולה על פי הבאר, לכאורה מהו הכוונה בזה? אלא שזה עולה על השטן ועל מניעות שיש לאדם בכל דבר, יעקב אבינו כשראה את הסולם ראה שתיים עשרה אבנים וכאן היה רק אבן אחת על פי הבאר, והם מניעות שיש לאדם לגשת לקדושה, שהוא האבן שביקש עוג לזרוק על מחנה ישראל.

החידושי הרי"מ אומר שיש שתי קליפות אחד זה סיחון ואחד הוא עוג, והם נגד מחשבות של האדם והמעשים שלו, והקב"ה שם כאן בארץ ישראל בכוונה את סיחון ועוג, היות שאוירא דארץ ישראל מחכים ונמצא שם אור הגנוז, וארץ ישראל הקב"ה לא נתן לנו כעוד חתיכת נדליין אלא שכן יש קשר בורא, עיני ד' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, שזה נמצא רק כאן ולא באף מקום אחר בעולם, הקב"ה שם לכאן שמירה שאף אחד לא יהיה גישה לזה, רק אנחנו יהודים יכולים להסתכל על אבנים ולדעת שזה לא מציאות אלא סיבה, ואז אפשר להגיע לאותיות המחיים את האבן, בספר יצירה נקרא האותיות אבנים, שיש כ"ב אבנים שהם כ"ב אותיות, ואתם הקב"ה ברא את העולם, איסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא, דהיינו האבן הוא בעצם קדושה רק בעולם הזה הם מתגלים הפוך בצורה של אבנים ומניעה, ועבודה שלנו הוא לזהות את האותיות שיש מאחורי האבנים.

אבל זה קשה מאוד, כי זה יכול למשוך אותך כלפי מטה ואתה יכול למשוך אותו כלפי מעלה, משה רבינו הגיע לארץ ישראל ופגש את האבנים הללו ונהיה לו קשה, וידע שכל זמן שלא עוברים אותם אי אפשר להיכנס לשם, ואז הקב"ה אמר לו אל תירא אותו, דהיינו יש ממה לפחד, כי אם לא היה כאן שום פחד לא היה שייך להגיד אל תירא אותו, אלא הכוונה הוא שיש סיבה לפחד אבל בטל רצונך מפני רצונו, אתה בעצם רוצה לברוח אבל אתה צריך לזהות שמתחת לאבנים יש אותיות קדושה, אבל אסור לקחת אותם כמציאות אלא כסיבה להגיע פחד ד', ולדעת שמתחת אבנים יש הקב"ה, ועבודת האדם הוא לפרק את האבנים הללו, וכל זמן שעוד לא רואה כאן אותיות יש כאן עוד אחיזה.

ארץ ישראל ובית המקדש הקב"ה נתן אותם בנינא דשיקרא והבלים. כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מספר שהרה"ק רבי מנחם מנדל מרמנוב זי"ע רצה להביא משיח, ואז הגיע היצר הרע להרה"ק הרבי אלימלך זי"ע ואמר לו אם אתם לא מפסיקים עכשיו אני יתחיל אתכם דווקא, אמר הרה"ק הרבי אלימלך זי"ע להרה"ק מרמנוב זי"ע שיפסיק עכשיו עם הפעולות להביא משיח כי אם לא היצר הרע יתחיל איתך. ענה הרה"ק מרמנוב זי"ע כמה שיכול להזיק לנו הוא כבר עשה וא"כ אנחנו לא מפחדים משום דבר.

בסוף חזר היצר הרע להרה"ק רבי אלימלך זי"ע ואמר לו אנחנו לא מפחדים ממך, ענה היצר הרע שתפסיקו עכשיו כי אם לא אני יבנה את הרביס שלי ואת החסידים שלי, אמר הרה"ק רבי אלימלך זי"ע להרה"ק מרמנוב זי"ע מזה אני כבר מפחד, ומה יהיה כאן, ענה הרה"ק

מרימנוב זי"ע אני לא מפחד והמשיך הלאה כאילו לא קרה שום דבר, ואחרי שנה אמר הרה"ק מליזענסק זי"ע אני כבר מתחיל להרגיש הרביס והחסידיים שלו.

וכמו שיש סיחון ועוג שזה באותיות כמו כן לעומת זה אית בנינא דשיקרא והבלים. **לכן היו צריכין בני ישראל לסתור מקודם אלה הבנינים שבנו הרשעים להיות מסך המבדיל אדם צריך משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה, התשוקה שיש לכם ואת התלהבות לדברים לא טובים צריכים לדעת שמתחת זה יש תשוקה והתלהבות של אותיות דקדושה, אבל כל זמן שאתה עוד עסוק עם אבנים עוד לא מגיעים לאותיות, וכדי להיכנס לארץ ישראל חייבים קודם לסלק את האבנים, שלא יכלו בני ישראל לבנות באותיות התורה עד שאיבדו אלה הבנינים דתהו כנ"ל.**

וכמו כן ממש נמצא בכל איש ישראל איזה חלק בנין מאותיות התורה ששייך אליו רק שצריך מקודם לסתור בנין הבלים שהקדים היצר הרע שבא מקודם. ובהסיר ההבלים ועל ידי תפילין של יד ושל ראש שמשעבד הגוף והמוח, אלו שתי כוחות מיוחדים שיש לאדם, אז למען תהיה תורת ד' בפיך. וכמו כן היה בכלל בני ישראל כמו שנתבאר. משה רבינו ביקש אחרי שכבשתי את סיחון ועוג אני רוצה להיכנס לארץ ישראל, אבל כמה שהשיג את הקב"ה לפני זה הוא כלום לעומת עכשיו, כי עכשיו הגיעו למצב של דביקות ושמחה ועוז וחדווה במקומו, ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום, א"כ עד עכשיו רק דברנו מזה אבל עכשיו אני רואה את ארץ ישראל, ואז נכנסים עם כזה התלהבות ולא מפסיקים להיות קשורים להקב"ה.

משה רבינו התחיל להגיד מוסר רק אחרי סיחון ועוג, למה, אומר רש"י לפני חשבתו שאתם לא תשמעו שום דבר מה שאני אומר לכם, אמר משה, אם אני מוכיחם קודם שיכנסו לקצת הארץ, יאמרו מה לזה עלינו, מה היטיב לנו, אינו בא אלא לקנתר ולמצוא עילה, שאין בו כוח להכניסנו לארץ. לפיכך המתין עד שהפיל סיחון ועוג לפניהם והורישם את ארצם, ואחר כך הוכיחן. אומר החידושי הרי"מ שכל זמן שסיחון ועוג נמצאים אז לא יוכלו לשמוע מה שהוא רוצה, וברגע שהם נאבדו אז אפשר לשמוע מה שהוא רוצה.

{נחזור לשפ"א תרמ"ח}. בענין מלחמת עוג אל תירא אותו. דאיתא בגמרא הרואה אבן שביקש עוג לזרוק צריך לברך. לכאורה מה היה האבן הזה, אלא ע"ש עקר טורא בר תלתא פרסא. שזה בגודל מחנה ישראל, ורצה לזרוק את זה עליהם, ובנתיים הגיעו נמלים ועשו חור בתוך האבן ונתקע בראשו, ובסוף הרגו אותו. לכאורה מה מונח בזה? אלא הקב"ה שם סיחון ועוג בארץ ישראל כי זה הכוח ששולט על המחשבה ועל המעשים של אדם, דאיתא אבנים נקראים אותיות. אותם אבנים שמפריעים מתחת לזה נמצא אותיות שמחיה כל דבר. וכמו שיש אתוון דקדושה כן זה לעומת זה. יש אתוון דסטרא אחרא. השאלה אם אתה חי מציאות אז הסטרא אחרא שולט עליך, אבל אם אתה מסתכל על אותם אבנים כסיבה ופנימיות ולא הסתכלות מציאותי וחיצונית, אז כל אבנים הללו מתפרקים ולא נשאר מהם שום דבר.

ומאחר שנשבע ד' יתברך לג' אבות לתת לנו ארץ ישראל כן והאבן גדולה על פי הבאר, כדאיתא במדרש יצר הרע נקרא אבן והתורה נקראת אבן וכו'. לכאורה מה הכוונה שהתורה נקראת אבן, אלא כי כוח היצר הרע הוא גם כן מגזירת עליון כמו שכתבו חז"ל בפסוק הוא אמר ויהי. וכן כתוב אבן אופל וצלמות. הקב"ה בכוונה שם את היצר הרע שם, כי ראה שהרשעים משתמשים את התורה לרעה, ואז עמד וגנזו, והיכן גנזו, בתורה, דהיינו ברגע שהוא לומד את התורה אבל חי שזה בא לזכך אותך ואת האבנים שלו לראות שהם לא אבנים גשמיים אלא רוחניים, אז התורה באמת מזכך אותו, אבל אם הוא לוקח את התורה בתור מציאות ידע מקצועי, אז לא רק שהתורה לא מפרק לך את האבנים אלא זה מוסיף לך עוד

יותר גשמי וחומרי ומסכים על אבנים שיש לך כבר, ומשום הכי שם מיד על ארץ ישראל כי אין תורה כתורת ארץ ישראל.

אבל כל פעם שאדם מתחיל להתפלל ומלביש תפילין צריכים לחשוב על הקב"ה, וזה היה הסיבה שהיו כאלו שלבשו תפילין כל היום, כי של ראש הוא נגד מחשבות ושל היד הוא נגד המעשים של אדם, וכדי שיוכל להיכנס לתורה ולהגיע לפנימיות של התורה אז כל הכנה שעושה מביא אותה לפנימיות של התורה. הספרדים יושבים ועושים ברכות כל היום, כי זה הכל הוא עצות להגיע לפנימיות של הדבר. ולפי גודל היצר הרע ככה אפשר לדעת כמה גדול מחברו אני נמצא.

ולכן היו סיחון ועוג שומרים. ארץ כנעני. ר' אשר שאל שאומרים יחד לב וגל אבן מעל פי הבאר, לכאורה היה צריך להיות יחד שרירים ולמה דווקא לב, אלא להוריד אבן מעל הלב הוא הרבה יותר קשה מלהוריד אבן מעל פי הבאר. ואם הוא זכה להוריד אבן מעל הלב אז להוריד אבן מעל פי הבאר זה כלום, א"כ יחד לב שהצליח להורידו, אז וגל אבן מעל פי הבאר זה דבר קל מאוד.

אותו דבר כאן דברנו שאבן זהו מניעה, אדם פתאום מרגיש שמהו מונע אותו מלעבוד את הקב"ה, מרגיש משהו מעל הלב והוא תקוע, ואז הדרך לצאת משם הוא ע"י תפילה בשדה וצעקות, ואז אדם מגלה שאבנים הם לא מציאות אלא סיבה לאותיות שיש מתחת לזה, וכל פעם שיש קושי צריכים לדעת שזה להביא אותך לפנימיות, וזה אל תירא אותו, כי אדם צריך למנף את הכאב ולהגיע לפנימיות.

ומשה רבינו ע"ה בזכות התורה גבר אותם, כי זכרו תורת משה והוא האותיות בעצמו, כמו שכתוב **אבנים שחקו מים אם אבן הוא נימוח וזה אל תירא אותו.** נכון שזה מפחיד, אבל אתה יש לך את הכוח התורה לחיות כל דבר עם הפנימיות ולראות את הקב"ה, א"כ לך אפשר לומר אל תירא אותו, כי אותו הוא רשימה, תכיר שזה לא יותר מציון, ומתחת לזה נמצא הצדיק, והקב"ה שם את זה כדי שתתחיל לחיות עם הסיבה ולא עם המציאות, וכדי שאתה תבין הקב"ה היה חייב להתגלות אליך בצורה הפוכה, וכמו שעל הרב האמבולנס האותיות הוא הפוך, דהיינו אדם צריך להבין שבלי הפוך לא מגיעים לשום מקום, וכמו שהפרי הארץ אומר אם אני אומר לך כן אני מתכוון לא ואם אני אומר לך לא אני מתכוון כן.

ועיין זוהר הקדוש בידך נתתי בכוח התורה כנ"ל. למשה רבינו יש את הכוח התורה, דהיינו יש את התורה בפועל ויש בכוח אנחנו צריכים להגיע לפחות לכוח התורה, משה רבינו היה חי כוח התורה ושם היה יכול לראות כל דבר והיה בשמים ארבעים יום, ומה שמה רבינו פעל בארבעים יום לקח לבני ישראל לעשות בארבעים שנה.

כ"ק אאמו"ר זצ"ל היה מספר ששנה אחד באחרון של פסח בעת ברכת המזון אמר הרה"ק הדברי חיים מצאנו זי"ע ביום חג השבועות הזה, אמר לו בנו הרה"ק מגארליץ זי"ע שצריכים לומר חג המצות, בסוף אמר הדברי חיים עוד פעם ביום חג השבועות הזה, ובנו לא התבייש ורצה לתקן אותו עוד פעם, ואמר לו שהיום זה עדיין פסח, אבל אביו בשלו ואמר חג השבועות הזה. צדיקים הסבירו את הנ"ל שמה שלוקח לנו שבעה שבועות לתקן הדברי חיים כבר סידר את זה בשבע ימים. מה שלקח למשה רבינו ארבעים יום להגיע לתורה לנו זה לקח ארבעים שנה.

וזה שרמזו חז"ל בפסוק שיני רשעים שברת. מי יכול לשבור את השיניים של הרשעים, רק משה רבינו, אותו דבר עם יעקב אבינו בהתחלה היה לו שתיים עשרה אבנים ובסוף הם התחברו ונהיו אחד, שזה נקרא שהגיעו כולם לשורש ואז זה לא משנה שתיים עשרה או אחד, כי למעלה הכל גאט והכל אותו דבר. **שהאבן נשבר ושבר גם פיו ושיניו.** ולא רק שהאבן

נשברה שזה המניעות, אלא מיד שמפרקים את זה הכל נעלם ולא נשאר מהקליפה שום דבר, כי האבן זה הכוח של הקליפות, ומשה רבינו שבר לא רק את כוח הקליפות אלא גם הם בעצמם.

ובמקום אחר כתבתי עוד מזה שהיה בזה ישועה לכל הדורות, ולא רק בשבילך אלא כל פעם שאדם נלחם עם המניעה שזה השורש שלו לראות שם את הקב"ה, וברגע שאתה רואה את זה אז מוציאים החוצה את החלב אם, יש משפחות שהקנאה ושנאה וכל מיני התנהגויות נמשכים דורי דורות, שככה עושים אצלנו, אני לא מדבר על מנהגים אלא סתם דברים של מה בכך ואתה לא הולך להוא והוא לך ומחזיקים את זה קדוש, אבל כל זמן שלא מפרקים את זה זה נשאר לדורי דורות, כי אם אתה לא תתגבר על זה עכשיו זה ימשיך הלאה לדורי דורות, וברגע שאדם זיכוכ נקודה בשבילו, אז זה לא רק בשבילו אלא יוסיף ד' עליכם ולא רק עליכם אלא גם ועל בניכם, המניעה אתה סלקתי מכאן.

ר' אשר אמר אני נותן לך דרך אתם יכולים להתחיל מכאן ולהמשיך הלאה, ואם לא תצטרכו להתחיל מאיפה שאני התחלתי, בס"ה הורדתי לכם את האבנים כדי שתראו את הפנימי, עם תירוץ אחד סידר ר' אשר את כל הקושיות, שכל דבר זה פנימי וזה לא מציאות אלא סיבה, ואז כל המניעות נעלמים לעולם.

לכן נתירא בחיר שבנביאים. וזה היה הפחד, מצד אחד חיצוני זה פחד, אבל העיקר לדעת שבכל פחד חיצוני יש פחד פנימי, פחד חיצוני מבריח אותך, פחד פנימי אתה לא רוצה לעזוב את זה, ברגע שאתה מתעקש וחי עם אמונה ככה מגיעים לזה בסופו של דבר.

שיעור ה'

יום ה' ג' תמוז

איתא בשפ"א (תרס"ג) בפסוק אז ישיר ישראל. אמרו חז"ל פי הבאר נברא בערב שבת בין השמשות. דבר מעניין אנו מוציאים בבאר, שהקב"ה ומשה רבינו לא מופיעים שם, וכן מוציאים שאמרו את השירה רק אחרי שמרים נפטרה, ולכאורה למה לא לפני מיד כשזה קרה?

אלא יש כמה סוגים של מקורות של מים, יש באר, יש מעיין, ויש בור, בור היינו שחופרים מקום באדמה ונכנס לשם מי גשמים וככה יש שם מים, באר היינו שיש מקור שנובע ליד זה שמשם מגיעים המים לתוך הבאר, מעיין היינו המקור של המים בעצמו, שזה מלמעלה מעל ההרים וזה יוצא החוצה באמצע ההר וזה מעיין. באר נקרא מלמטה למעלה דהיינו אתה חופר וחופר למטה עמוק באדמה עד שאתה מגיע למקור של מים שזה באר, משא"כ מעיין מגיע מלמעלה בלי לחפור שום דבר.

משה רבינו הוא כמו מעיין, שהוא הוריד כל הזמן את התורה לבני ישראל מלמעלה ללמטה, וזהו שבת מעיין עולם הבא, וכל השבוע צריכים לחפור באר כדי למצוא את הקב"ה, בששת ימי המעשה כמה שחפר אז, בערב שבת מגיעים לפי הבאר ששם המים יוצאים החוצה.

פי הבאר נברא בערב שבת בין השמשות. הרמז כי שבת הוא עצם הבאר. ערב שבת הוא רק פי הבאר וזה עוד לא המקור, ובשבת אפשר לזכות להבאר בעצמו. אך לפתוח פי הבאר תליא בהכנת ימי המעשה זוכין בערב שבת בין השמשות אל פי הבאר. טועמיה חיים זכו, כמה שאדם משקיע בששת ימי המעשה זוכה בשבת לבאר בעצמו.

יש לנו מים פתוחים ומים סגורים שזה התהום שאנו לא רואים אותם, ואדם שחופר ומגיע לבאר זה המים סגורים שהם הקליפות שמקורם במעיינות. אותו דבר יש בתורה, כי יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה, תורה שבכתב הוא המעיין של הקב"ה, איסתכל קוב"ה באורייתא וברא עלמא, והתורה יוצא מחכמה, וחכמה מאין תמצא, ושם יש המעיין, הקב"ה ברא את העולם ואנחנו צריכים לחפור ולמצוא את הבאר שבא מהמעין, הקב"ה ברא את העולם עם התורה, אבל על ידי צמצום אחר צמצום לבוש אחרי לבוש עד שהגיע לעולם הזה, וכאן עבודה שלנו הוא לחפור ולהגיע לבאר שזה מעיין שזה התורה שבכתב, דהיינו אדם לא יכול לחיות רק עם תורה שבעל פה בלי תורה שבכתב, כי אז הוא מתבטל לגמרי כי זה כזה אור גדול, וצריכים שתיהם ביחד.

וכן היא בהכנת האדם בעולם הזה זוכה לעולם הבא, העולם הזה הוא כמו באר שיש לנו כאן עבודה כל הזמן למצוא את הקב"ה ולמצוא את העולם הבא, ועולם הזה דומה לפרוזדור, אם יש לך כאן עולם הבא גם שם יהיה לך ואם לא היה לך כאן עולם הבא איך אפשר שיהיה לך גם אז עולם הבא, כמו שכתוב עולם הזה דומה לפרוזדור התקן עצמך לפרוזדור כדי שתכנוס לטרקלין שיפתח לך הפתח של עולם הבא שהוא יום שכולו שבת, צריכים לפתוח כאן בעולם הזה פתח של עולם הבא ולא צריכים לחכות עד שמגיעים לשם, אפשר כבר לפתוח את המעיין ולא צריכים לחכות עד אז.

ואיתא במדרש מ"ח פעמים כתיב בתורה באר שבמ"ח דברים התורה נקנית בהם. פירוש קנין התורה על ידי מ"ח דברים הנ"ל כי יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וברגע שאדם מגיע למ"ח דברים שבתורה שבעל פה מגיע אח"כ לתורה שבכתב. שזה המעיין של התורה.

זוכה להיות לו קנין בתורה ונפתח לו הבאר כמו שכתוב באר מכרת אדוניה ונפתחת למי שמוכן לה.

וזה היה ההבדל בין משה רבינו למרים. והנה משה רבינו ע"ה מדריגתו למעלה מזה כמו שכתוב בו וישב על הבאר, כשחזר ממדין כתוב על הבאר, שהוא היה יותר מבאר, שהוא היה משפיע כל הזמן כמו מעיין מלמעלה ללמטה לבני ישראל, ולכן לא נשתתף בשירה זו. כי הקב"ה לקח אותם למדבר שזה ארץ לא זרועה, ועבודת האדם היה למצוא את הקב"ה בכל הזמנים הקשים הללו, למצוא אותו בתוך הבאר, ובסוף השיגו את הקב"ה בכל מקום.

עלי באר ענו לה, עד עכשיו כשהיו צריכים מים היו מתאספים ומיד היה עולה מים, אדם שלומד תורה שבעל פה צריך לדעת שהעיקר הוא להגיע לתורה שבכתב, אבל אי אפשר להגיע להקב"ה בלי תורה שבעל פה שזה חכמה, וע"י החכמה שמאין תמצא אז מגיעים למעיין של התורה, וזה עבודת האדם בעולם.

והנה כתיב המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון. מעיין מתחיל משפיץ של הרים וזה יורד לתוך נחלים, והנחלים נמצאים בין ההרים, הרים נקרא הבארות אשר חפרו האבות, כי הקב"ה מכסה הכל, ועל ידי היגיעה יכולין למצוא את המים שמתחת היבשה. וכן אדם יש לו בחינת חיצוני ובחינת פנימי, חיצוני הוא התורה שבעל פה והפנימי הוא התורה שבכתב, כל אחד שחופר מגיע לבאר ומעיין, אותו דבר כל אחד צריך למצוא בתוך מידה החיצוני את המידה הפנימי, ושם הוא מגיע למעיין שהוא החכמה ושם מגיעים להקב"ה.

וכן בעולם יש מקומות שזה יותר קדוש ויש מקומות שזה פחות, יש מקומות כמו ארץ ישראל ובית המקדש שמצאו האבות שורש המעיין, וכמו כן בזמן, בשבת קודש דמתאחדין ברזא דאחד, נפתח הבאר.

בשפ"א (תולדות תר"ג) איתא בענין הבארות, דכל מה שברא השי"ת הכל בחכמה, כמו שכתוב כולם בחכמה עשית, וכאשר יכולין למצוא בארות ומעיינות תחת הקרקע, הוא להודיע כי התורה שנקראת מים היא נמצאת בכל מקום, רק שהיא בהסתור, וכפי היגיעה יכולין לעולם למצוא בכל מקום, אין מקום בעולם שהקב"ה לא נמצא שם, ותמיד על ידי היגיעה אפשר למצוא אותו, הארת התורה וחיות הפנימיות מחי החיים.

ובאמת האבות היו הראשונים שמצאו אלה המעיינות ובארות, ולולא שפתחו המה הפתחים, לא היינו יכולים למצוא הבארות. וכן כתיב חפרוה שרים, אילין אבהו. וכתיב המשלח מעינים כו' בין הרים יהלכון, ואין הרים אלא אבות, והכל משל, כמו שנמצא מעיינות בין ההרים, כן צדקתך כהררי.

ובמדרש תנחומא צדקתך כהררי אל, אלו הצדיקים שנמשלו בהרים, שנאמר שמעו הרים את ריב ד'. שהצדיקים במעשיהם פותחין אלה המקורות. וכתיב ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההיא מאה שערים, פירוש רש"י השנה קשה והמקום קשה, וא"כ איך יתכן שמצאו מים, אלא אף על פי כן בגודל צדקתו נפתח לו מאה שערים. וכפי הקושי שיש ככה מוצאים אח"כ עוד יותר מים ובארות.

ולפי זה יפה מה שרש"י הק' אומר שם זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך. לכאורה מה זה כספו וזהבו, אלא כספו תוקע אותי ואני לא מגיע לאף מקום, אבל זבל פרדותיו שזה הנפילות והכישלונות שיש לאדם כל זה מביא אותנו למקום הרבה יותר גבוה מהכסף וזהב של אבימלך שזה בלי נפילות רק הכל חד וחלק.

הרבי מלובלין ז"ע אומר למה זה נקרא גן עדן, אלא גן ככל שמזבלים אותו יותר יוצא עוד יותר פירות משם, וככל שאתה מוצא את השפלות שלך יותר שם הקב"ה נמצא הרבה יותר.

והנה כתיב המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון. כי כל מה שברא הקב"ה בעולמו הכל למילף מיניה חכמתא. וכמו שהמעיינות נמשכים מן ההרים על ידי הנחלים. ואף על פי כן בכל מקום שחופרין נמצא מים. אבל שורש המעינות בנחלים בין ההרים. והכל רמז אל התורה, כל מה שהקב"ה ברא בעולם הוא רמז אל התורה, דהיינו שהכל נברא בתורה שזה מעיין והכל תורה כל דבר בעולם זה תורה רק שהטבע מכסה. ומי פתח לנו אותם, והנה האבות מצאו שורש התורה ונקראו הרים וכמו כן י"ב שבטים הם הנחלים בין ההרים.

בשפ"א (תרל"א) כי בודאי בכל דבר יש הארה מהתורה, שהרי באורייתא ברא קוב"ה עלמא, רק שנגזז ואינו ניכר, ועבודת כל אחד ואחד למצוא את הארה הזאת, וצריכין למצוא הארת התורה הגנוזה במעשה בראשית, שמכל דבר יש לאדם ללמוד רצון השי"ת, ומי שעושה הכל לשם שמים בדביקות, יוכל למצוא הארת התורה, כנ"ל.

בשפ"א (אמור תרנ"ו) וזה נקרא עמלה של תורה, לעמול למצוא דברי תורה בכל מקום, שצריך איש ישראל להאמין שהכל תורה וכוח העשרה מאמרות שהם בתוך הטבע גנוזים, וכדכתיב אמרות ד' כו' טהורות כסף צרוף, פירוש, כמו שהכסף נמצא תוך העפר, וצריכין לצרפו ולזקקו עד שנעשה כסף טהור, כן נמצא בכל הבריאה גנוזים דברי תורה, ועל זה כתיב וכמטמונים תחפשנה.

בשפ"א (בחקותי תרנ"ז) במדרש אם בחקותי תלכו, הדא הוא דכתיב חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, אמר דוד, רבונו של עולם, בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הדא הוא דכתיב ואשיבה רגלי אל עדותיך. כנסיות הם המקור, והמקומות הם חיצוניות, אני מתחיל עם חיצונות אבל אני לא עוזב שם עד שאני לא מוצא שם את הקב"ה.

אומרים גודלו וטובו מלא עולם, גודלו זהו עשרה מאמרות שהקב"ה הצליח לעשות מרוחני גשמי, טובו זה התורה שעל ידו ברא את העולם, מלא עולם שאין לך מקום בעולם שאין שם הקב"ה ולגלות את העשרה מאמרות, ועבודה שלנו הוא לברר ולמצוא את הקב"ה בכל מקום, הנשיאים בכל פעם שהיו צריכים מים הלכו ליד הסלע ואמרו עלי באר ענו לה והיו מאמינים שבתוך הסלע יש מים, ועל האמונה הזאת יצא מים משם, הרה"ק מנעשכז זי"ע אומר שאפשר להפוך כסף לזהב וזהב לכסף ולהחיות מתים על ידי אמונה, ואין מקום בעולם שאין שם הקב"ה.

ויש מקומות שבנקל למצוא שם תורה, כמו שאמרנו שזה ארץ ישראל ובית המקדש שזה עולם, או בשנה שזה שבת, או בנפש שזה על ידי הצדיקים, ואיש ישראל צריך לייגע עצמו למצוא התורה בכל מקום, וזה היסוד של הבעש"ט הק' בכל דרכיך דעהו, וכל המקומות שכתוב בתורה שלא מצאו מים, אינו הכוונה שלא היה שם מים, אלא היה שם כזה הסתר גדול שהיה קשה לגלות שם את התורה, שהיה המקום קשה להתגלות התורה, והקב"ה הנהיג אותו הדור במדברים ובמקומות החריבות מקום הסטרא אחרא ונחשים, ואף על פי כן זכו לפתוח להם מעינות התורה. הקב"ה רוצה דווקא את המקומות החשוכים הללו שאדם חושב שאין כאן שום דבר, אבל הקב"ה הכניס אותנו דווקא למקומות כאלו ולגלות כאן את הקב"ה.

בעבודת ישראל איתא שאר"י ז"ל אמר שהמן הוא בזכות משה ובאר היה בזכות מרים, והכוונה הוא, באר הוא מלשון ביאור והבנתו, מתי שמרים הלכה אז לא היה להם יותר את התורה שבעל פה, ובאו למשה רבינו מה יהיה כאן וצעקו אליו דווקא. כתוב באלשיך הק' שבלי מן אי אפשר לחיות, ובעצם יש שם כל דבר גם טעם מים, א"כ מה היה הצעקות של בני ישראל הלא אם אתה רוצה להרגיש טעם מים במן אפשר, א"כ למה צעקו אל משה על המים?

אלא למען ישכילו זאת, נמנע מהם הבאר בסילוק מרים, למען יראו כי בלעדו יצמאו למים, ולא הספיק נס הזנת המן גם במקום מים, ובזה לא יפלא לכת אתם הבאר ממסע למסע, והמשיך אותה נשיאי ישראל במשענותם, מפי הבאר עד מקום כל שבט ושבט, ונעשה נחלים רבים ומתרחבים, דהיינו נשיא היינו למצוא את הקב"ה בכל דבר ודבר, כלומר, כי איש יכול למשוך מימיו לעצמו. כל אחד איפה שנמצא ברגע שאתה ממשיך מים אז הוא רבה ופורץ ומתרחב לעוסק בו, וגם מה שאמרו שהיה מעלה דשאים פירות רבים, הוא מעין היגע בתורה שבעל פה שמוליד חדושים אין מספר, ועל כן היטיבו אשר דברו חכמינו ז"ל שעל ידי פרק אחד או הלכה אחת יתן מימיו, ושזהו אומרו ודברתם אל הסלע, כי הוא הדבר בעצמו, תתחיל לדבר אל הסלע ואז אפשר להוציא הרבה דברים, ויוציא וימשיך מימיו על ידי שכניה השרויה מלמעלה ביניהם, ומתעורר ונפתח באר המים, כי היא בחינת תורה שבעל פה כנודע.

והיה חפצו יתברך בזה, להשריש שורש האמונה בישראל, כי עין בעין יראו מעלת תורה שבעל פה, ושעל ידה יחיה האדם, למצוא את הקב"ה בכל הסתר, ושאי אפשר בלתי, ושעל ידי העסק בה שפע עליון מתרבה ונמשך אל האדם. ועל כן הקפיד כל כך הוא יתברך, ואמר יען לא האמנתם בי וכו' לכן לא תביאו כו' אל הארץ. בני ישראל עבודה שלהם היה עכשיו מלמטה ללמעלה, והקב"ה רצה שיהיה השתוקקות מבני ישראל בחינת נקבה, אבל משה רבינו היה בחינת זכר וממילא לא הכניס את בני ישראל לארץ ישראל.

ועל זה נאמר ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעיינו מים. ועל זה נאמר עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו. בשפ"א (שבועות תרנ"ב) עוברי בעמק הבכא, כי צדיקים כאלו בכל מקום שעוברין, אפילו במקומות המסוכנים ומרוחקים מן הקדושה, בכוח שתורת ד' בלבם מוציאים שם מעין נובע. הרה"ק מרוזין זי"ע אמר להקב"ה אני מוחל לך עולם הזה ועולם הבא, העיקר תעזור לי לא להסתובב כאן כמו בהמות בלי להגיע לראות אותך בכל מקום, תודיעני אורח חיים. הרה"ק רבי בונם זי"ע היה פעם בלייפציג וראה שמשחקים שח, וראה שאין לו איפה לזוז, אמר רבשי"ע מה עושים לעלות אי אפשר, לרדת אסור ומה עושים עכשיו, אדם צריך כל זמן לבקש מהקב"ה תראה לי את הדרך הנכונה, תראה לי איך להגיע אליך.

ולכן כשנפתח להם הבאר אמרו שירה, כמו שנאמר גם ברכות יעטה כו'. אחרי שמרים הלכה הצליחו לפתוח את הבאר, שזה השתוקקות שיש לאדם מלמטה לראות את הקב"ה, שזה אמונה מודעות התבוננות, ואז הם פתחו את הבאר ואמרו שירה, אדם מקדש את עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

קודש

חוקת

שיחות